

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interest)

ผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันของผลประโยชน์ (Conflict of interest) หมายถึงการใช้อำนาจในการตัดสินใจที่มีความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวหรือพรรคพวกกับผลประโยชน์ส่วนรวมหรือสถานการณ์ที่บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งอันเป็นที่ไว้วางใจเช่นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในองค์กรผู้ประกอบวิชาชีพครูหรือบุคคลที่มีบทบาทหลากหลายและบทบาทเหล่านั้นก็เกิดขัดกันเองเช่นผู้จัดการฝ่ายขายอาจมีหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและก็อาจมีหน้าที่ในทางกตัญญูต่อญาติพี่น้องที่เสนอขายสินค้าใดๆเป็นต้นต้องเลือกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ในวิชาชีพซึ่งทำให้ตัดสินใจยากในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอคติได้ขัดกันของผลประโยชน์นี้สามารถเกิดขึ้นได้แม้ไม่ส่งผลทางจริยธรรมหรือความไม่เหมาะสมต่างๆและสามารถทำให้ทุเลาเบาบางลงได้ด้วยการตรวจสอบโดยบุคคลภายนอก

ผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นส่วนหนึ่งของการเริ่มทุจริต

คำว่า “ทุจริต” ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑ (๑) หมายถึง “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

คำว่า “ทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่” ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตพ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ “การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้นหรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ทั้งนี้เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ -๒๕๖๐)

คอร์รัปชันคือการใช้อำนาจที่ได้รับความไว้วางใจในทางที่ผิดเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล

การทุจริตคอร์รัปชันคือการใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองญาติพี่น้องและพวกพ้อง

สรุปรุจริตก็คือการดำเนินการบางอย่างที่แสวงประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้องที่กฎหมายกำหนดให้รับโทษมากหรือน้อยและเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรม

มูลเหตุสำคัญของการทุจริต

- (๑) เจ้าหน้าที่ขาดคุณธรรมและไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ
- (๒) ขาดกลไกในการลงโทษและการบังคับใช้กฎหมาย
- (๓) เจ้าหน้าที่ได้รับค่าตอบแทนหรือเงินเดือนต่ำไม่สัมพันธ์กับหน้าที่รับผิดชอบ
- (๔) สภาพการทำงานเปิดโอกาสเอื้ออำนวยต่อการกระทำทุจริตกระบวนการปฏิบัติงานมีช่องโหว่

ระดับการทุจริต

๑. การทุจริตทั่วไปได้แก่โกงข้อสอบ , ลอกการบ้าน , ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์
๒. การทุจริตในระดับท้องถิ่น
๓. การทุจริตในภาคเอกชน
๔. การทุจริตในหน่วยงานราชการ
๕. การทุจริตของนักการเมืองระดับชาติ

การกระทำที่อยู่ในข่าย Conflict of interest ได้แก่

รับผลประโยชน์ (Accepting Benefits) คือการรับสินบนหรือรับของขวัญเช่นเป็นเจ้าของพนักงานสรรพากรแล้วรับเงินจากผู้มาเสียภาษีหรือเป็นเจ้าของหน้าที่ยัดซื้อแล้วไปรับไม้กอล์ฟจากร้านค้าเป็นต้น

ใช้อิทธิพล (Influence Peddling) เป็นการเรียกรับผลตอบแทนในการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่เพื่อส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรมเป็นต้น

ผลประโยชน์ทับซ้อนมีผลต่อการปฏิบัติงาน

- เป็นบ่อเกิดการทุจริตประพตมิชอบ
- สะท้อนการขาดหลักธรรมาภิบาล
- เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อนแบ่งออกเป็น ๗ รูปแบบ

๑. การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Acceptance of Benefit) เช่นรับของขวัญเงินสนับสนุนเงินที่ลูกค้าของหน่วยงานบริจาคให้

๒. การทำธุรกิจกับตนเอง (Self Dealing) หรือเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของตนเองเช่นมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานต้นสังกัด

๓. การทำงานหลังออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณไปแล้ว (Post Employment) เช่นลาออกจากหน่วยงานไปทำงานในหน่วยงานที่ดำเนินธุรกิจที่ตนเองเคยมีอำนาจควบคุมกำกับดูแล

๔. การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting) เช่นตั้งบริษัทดำเนินการธุรกิจที่แข่งขันหรือรับงานจากต้นสังกัด

๕. การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information) เช่นใช้ประโยชน์จากข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ตนเอง

๖. การใช้สมบัติของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using Employer's Property for Private Usage) เช่นการนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว

๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork Barreling) เช่นรัฐมนตรีเจ้าสังกัดอนุมัติโครงการไปลงในเขตพื้นที่เลือกตั้งตนเองเพื่อใช้หาเสียงรวมถึงใส่ชื่อตนเองในฐานะรัฐมนตรีส.ส. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.) เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของทรัพย์สินสาธารณะ เช่นถนนที่พักรอรถประจำทางอ่างเก็บน้ำสวนสาธารณะทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการเมืองของตนเป็นต้น

ปัจจัย ๓ ประการที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

๑. บุคคลดำรงตำแหน่งของรัฐที่ต้องรับผิดชอบต่อประโยชน์สาธารณะ
๒. เกิดภาวะผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาแทรกแซงการตัดสินใจหรือการใช้ดุลพินิจ
๓. เกิดการตัดสินใจเพื่อประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม

การฉ้อราษฎร์บังหลวง (Corruption)

๑. พลติกรรมหรือการกระทำไม่กระทำตามกฎหมายที่กำหนดไว้ (Nonfeasance)
๒. การกระทำที่น้อยกว่าหรือไม่ดีเท่าที่กฎหมายระบุไว้ (Malfeasance)
๓. การกระทำเกินหรือมากกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ (Overfeasance)
๔. เคารพยำเกรงคนรวยคนมีอำนาจมากกว่าคนดี (Misfeasance)

แนวทางการปฏิบัติตนเองของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- หลักนิติธรรม
- หลักคุณธรรม
- หลักความโปร่งใส
- หลักการมีส่วนร่วม
- หลักความรับผิดชอบ
- หลักความคุ้มค่า

รูปแบบทั่วไปของการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑. รับสินบน
๒. คอร์รัปชั่น
๓. ผลประโยชน์ทับซ้อน
๔. การนีกยกทรัพย์สินของรัฐ
๕. เอื้อประโยชน์เข้าตัวเองพรรคพวกหรือพี่น้อง
๖. จัดทำโครงการที่ได้ผลประโยชน์ตอบแทนไม่คุ้มค่าเงินที่ลงทุนไป

ข้าราชการประจำทั่วไปกิจกรรมที่มีความเสี่ยง

๑. การนำข้อมูลลับ/ข้อมูลภายในมาใช้ประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง
๒. หัวหน้าหน่วยงานซึ่งครอบครองประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้างแต่งตั้งให้ญาติ /คนสนิท /คนที่มีความสัมพันธ์ฉันญาติขึ้นเป็นผู้อำนวยการกองพัสดุ
๓. การช่วยญาติมิตรหรือคนสนิทให้ได้งานในหน่วยงานที่ตนมีอำนาจ
๔. การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้องสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ
๕. การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการ/งานโดยรวมของหน่วยงาน
๖. การทำงานหลังเกษียณให้กับหน่วยงานที่มีผลประโยชน์ขัดกับหน่วยงานต้นสังกัดเดิม
๗. การนำราชการไปใช้ในกิจการส่วนตัวและในหลายกรณีมีการเบิกค่าน้ำมันด้วย
๘. การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว
๙. การรับงานจากภายนอกจนกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ประจำฯ

ประชาชน

- การให้ค่าน้ำร้อนน้ำชาให้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อแลกกับผลประโยชน์ที่จะได้รับ

การป้องกันการทุจริต

๑. สร้างจิตสำนึกผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นเรื่องผิดด้านจริยธรรมหากกระทำผิดถือว่าโกง
 - คอยเฝ้าระวังตรวจสอบ
๒. สิ้นบน
 - กำหนดราคาของขวัญ
 - การรับของขวัญมีการจดบันทึกไว้
๓. เปิดเผยข้อมูล
๔. จับตาระวัง
๕. กำหนดระยะเวลา
 - ข้าราชการเกษียณอายุราชการ
 - หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่จะมีสองบทบาทที่ผลประโยชน์ขัดกัน

๔ กลไกกันโกง

๑. การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ
๒. พัฒนากฎหมายกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 - ดำเนินคดีรวดเร็ว
 - ไม่มีข้อยกเว้น
 - ไม่รอลงโทษ
 - ไม่ละเว้นโทษ
๓. ส่งเสริมสร้างพลังอำนาจทางสังคมให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการต้านทุจริตมากขึ้น
๔. การเสริมสร้างสังคมคุณธรรมความดีสถาบันครอบครัวสถาบันการศึกษาส่วนราชการและสังคมโดยการ
 - สร้างจิตสำนึกสาธารณะ
 - สร้างค่านิยมเชิงบวก
 - ลดการกระทำทุจริต
 - มุ่งเน้นพัฒนาจิตใจ
 - ไม่เชิดชูวัตถุ

การให้ – การรับของขวัญและผลประโยชน์

หลักการและแนวคิดนี้สามารถประยุกต์ใช้ประกอบการดำเนินการตามนโยบายการให้และรับของขวัญและผลประโยชน์ของข้าราชการพลเรือนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการของส่วนราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนพ.ศ. ๒๕๕๑และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐพ.ศ. ๒๕๕๓

เนื่องจากความเชื่อถือว่าความไว้วางใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐจะต้องตัดสินใจและกระทำหน้าที่โดยยึดผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลักปราศจากผลประโยชน์ส่วนบุคคลหากข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐคนใดรับของขวัญและผลประโยชน์ที่ทำให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำหน้าที่ถือว่าเป็นการประพฤติมิชอบบ่อนทำลายความเชื่อถือว่าความไว้วางใจของประชาชนกระทบต่อความถูกต้องชอบธรรมที่องค์กรภาครัฐยึดถือในการบริหารราชการรวมทั้งกระทบต่อกระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

• อะไรคือของขวัญและประโยชน์อื่นใดที่ใช้ในความหมายนี้

ของขวัญและประโยชน์อื่นใดหมายถึงสิ่งใดๆหรือบริการใดๆ (เงินทรัพย์สินสิ่งของบริการหรืออื่นๆที่มีมูลค่า) ที่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐให้และหรือได้รับที่นอกเหนือจากเงินเดือนรายได้และผลประโยชน์จากการจ้างงานในราชการปกติ

ของขวัญและประโยชน์อื่นใดสามารถตีค่าได้หรืออาจไม่สามารถตีค่าได้ราคาได้ (Tangible gifts) หมายถึงรวมถึงสินค้าบริโภคความบันเทิงการต้อนรับให้ที่พักการเดินทางอุปกรณ์เครื่องใช้เช่นตัวอย่างสินค้าบัตรของขวัญเครื่องใช้ส่วนตัวบัตรกำนัลบัตรลดราคาสินค้าหรือบริการและเงินเป็นต้น

ของขวัญและประโยชน์อื่นใดที่คิดเป็นราคาไม่ได้ (Intangible gifts and benefits) หมายถึงสิ่งใดๆหรือบริการใดๆที่ไม่สามารถคิดเป็นราคาที่จะซื้อขายได้ อาทิเช่นการให้บริการส่วนตัวการปฏิบัติด้วยความชอบส่วนตัวการเข้าถึงประโยชน์หรือการสัญญาว่าจะให้หรือการสัญญาว่าจะได้รับประโยชน์มากกว่าคนอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการพิจารณาเกี่ยวกับการให้รับของขวัญและหรือผลประโยชน์อื่นใดในทางปฏิบัติ

• เราจะจัดการอย่างไร

การจะรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆมี ๓ คำถามที่ใช้ในการตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับของขวัญและหรือผลประโยชน์คือ

- ๑) เราควรรับหรือไม่
- ๒) เราควรรายงานการรับหรือไม่
- ๓) เราสามารถเก็บไว้เป็นของตนเองได้หรือไม่

•เราควรรับหรือไม่

ตามหลักการทางจริยธรรมแม้ว่าเราจะไม่ควรรับแต่มีหลายโอกาสที่เราไม่สามารถปฏิเสธได้หรือเป็นการรับในโอกาสที่เหมาะสมตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมหรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม อย่างไรก็ตามมีหลายโอกาสที่ไม่เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะรับ

๑) ถ้าเป็นการให้เงินท่านจะต้องปฏิเสธไม่ว่าจะเป็นโอกาสใดๆการรับเงินสดหรือสิ่งใดๆที่สามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินเช่นล็อตเตอรี่หุ้นพันธบัตรเป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมและอาจเข้าข่ายการรับสินบน การถูกเสนอสิ่งใดๆนอกเหนือจากเงินนั้นสิ่งที่ควรนำมาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจคือ

- ทำไมเขาจึงเสนอให้เช่นให้แทนคำขอบคุณการเสนอให้มีผลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติตนหรือไม่
- ความประทับใจของท่านต่อของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานในอนาคต

ถ้าท่านทำงานอยู่ในกลุ่มเสี่ยงอ่อนไหวหรืออยู่ในข่ายที่ต้องได้รับความไว้วางใจเป็นพิเศษเช่นงานตรวจสอบภายในและงานตรวจคุณภาพต่างๆการจัดซื้อจัดจ้างการออกใบอนุญาตหรือการอนุมัติ /อนุญาตต่างๆ ฯลฯท่านจะต้องปฏิบัติตามนโยบายและหลักจริยธรรมเรื่องนี้มากกว่าบุคคลกลุ่มอื่น

๒) การรับก่อให้เกิดการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมหรือไม่หากการรับก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์สาธารณะแล้วผลประโยชน์ส่วนตนที่ได้รับกลายเป็นมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือก่อให้เกิดข้อสงสัยต่อสาธารณชนว่าเป็นการประพฤติโดยมิชอบ

การขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการประพฤติมิชอบและการทุจริตคอร์รัปชันในแต่ละส่วนราชการควรกำหนดนโยบายการรับของขวัญและผลประโยชน์ของตนเองโดยส่วนราชการที่อยู่ในกลุ่มปฏิบัติหน้าที่ที่เสี่ยงต่อการประพฤติมิชอบควรกำหนดนโยบายด้านนี้อย่างเคร่งครัดมากกว่าหน่วยงานอื่นๆหลักการการปฏิบัติงานในภาครัฐอยู่บนพื้นฐานที่ว่า “การกระทำและการตัดสินใจใดๆจะต้องกระทำด้วยความเป็นกลางปราศจากการมีส่วนได้ส่วนเสียในการให้บริการและปกป้องผลประโยชน์ของสังคมไทยโดยรวม”

ดังนั้นองค์กรหรือบุคคลใดๆไม่ควรใช้ของขวัญหรือผลประโยชน์มาแสวงหาความชอบผลประโยชน์ให้กับองค์กรของตนหรือตนเองเหนือองค์กรหรือบุคคลอื่นทำให้เกิดความสั่นคลอนความเชื่อถือไว้วางใจที่ประชาสังคมมีต่อภาครัฐและทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคมประการสำคัญสมาชิกทั้งหมดในสังคมต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมภายใต้ระบอบประชาธิปไตยข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีพันธะผูกพันที่จะต้องปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมโดยกระทำและแสดงออกโดยยึดมาตรฐานความโปร่งใสความพร้อมรับผิดชอบและแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องเที่ยงธรรมตลอดเวลาที่มีอาชีพรับข้าราชการไม่ว่าของขวัญและหรือผลประโยชน์นั้นจะมีค่าเพียงเล็กน้อยก็ไม่ควรรับเพราะก่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบหรือพันธะกับผู้ให้และอาจก่อให้เกิดความเสื่อมศรัทธาต่อประชาชน

เราต้องรายงานหรือไม่

การรายงานการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ตัดสินใจจากหลักการต่อไปนี้

๑) ธรรมชาติของผู้ให้ : พิจารณาตามกฎหมายกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเช่นประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติรวมทั้งนโยบายของหน่วยงานเช่นการห้ามรับของขวัญหรือประโยชน์จากคู่สัญญา/องค์กรหรือบุคคลที่กำลังจะมาทำการค้าการสัญญาว่าจะให้ -รับกับองค์กรหรือบุคคลที่จะขอทำใบอนุญาตหรือรับการตรวจสอบด้านต่างๆ ฯลฯหน่วยงานควรกำหนดนโยบายด้านนี้ให้เคร่งครัดและมีกระบวนการที่ช่วยให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถจัดการเรื่องนี้ได้อย่างเหมาะสมการรายงานการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆต้องมีการลงทะเบียนรับอย่างเป็นทางการ

๒) บทบาทหน้าที่ของท่านในองค์กร : ถ้าข้าราชการนั้นๆทำงานในขอบข่ายที่อ่อนไหวและต้องการความเชื่อถือไว้วางใจเป็นพิเศษและหรือกลุ่มที่เกี่ยวกับการได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ทั้งจากระดับองค์กรและระดับบุคคล อาทิเช่นงานตรวจสอบงานจัดซื้อจัดจ้างการให้ใบอนุญาต / ยึดใบอนุญาตฯลฯ ควรให้แน่ใจที่สุดว่าตัวท่านและองค์กรมีความเที่ยงธรรมและจะไม่ถูกตั้งข้อสงสัยแม้ว่าหน่วยงานของท่านมิได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการห้ามรับของขวัญหรือผลประโยชน์ใดๆและมีได้กำหนดให้รายงานการรับของขวัญและผลประโยชน์ท่านควรดำรงความถูกต้องด้วยการรายงานหรือปฏิเสธที่จะรับของขวัญและหรือผลประโยชน์นั้นๆ

หลักการการกำหนดค่าของขวัญและผลประโยชน์อื่นใดควรต้องรายงานหรือไม่ควรจะต้องให้องค์กรเก็บรักษาไว้หรือไม่หรือควรตกเป็นของข้าราชการให้เทียบกับค่าตามราคาตลาดโดยต้องมีค่าน้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาททั้งนี้ให้ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐพ.ศ. ๒๕๔๓

-ของขวัญทั้งหมดที่มีค่าทางวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์เช่นงานศิลปะพระพุทธรูปเครื่อง -ระดับโบราณวัตถุแม้จะมีขนาดเล็กหรือเป็นเรื่องเล็กน้อยของขวัญนั้นๆย่อมเป็นทรัพย์สินขององค์กรไม่ว่าจะมีค่าราคาเท่าใด

-ของขวัญหรือผลประโยชน์ที่ได้รับเมื่อเทียบกับราคาตลาดมีค่าน้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาทไม่ต้องรายงานและอาจเก็บเป็นของตนเองได้

แนวพิจารณาในทางปฏิบัติ

ของขวัญหรือผลประโยชน์ใดๆเมื่อเทียบกับราคาตลาดมีค่าเกิน๓,๐๐๐บาทต้องรายงานหน่วยงานและลงทะเบียนไว้

ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์ที่มีค่าทางการตลาดระหว่าง๓,๐๐๑-๑๕,๐๐๐บาทและเจ้าหน้าที่ที่มีความจำเป็นต้องรับให้องค์กรโดยหัวหน้าส่วนราชการตัดสินใจสมควรให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐคนนั้นๆรับทรัพย์สินดังกล่าวหรือไม่

ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์ที่มีค่าทางการตลาดมากกว่า ๑๕,๐๐๐บาทให้ส่งมอบเป็นทรัพย์สินขององค์กรเพื่อใช้ประโยชน์สาธารณะและหรือตามความเหมาะสมองค์กรอาจพิจารณาอนุญาตให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเก็บรักษาของไว้เป็นกรณีไปเช่นของขวัญในการย้ายหน่วยงานในขณะดำรงตำแหน่งเดิมของขวัญในโอกาสเกษียณอายุราชการหรือลาออกจากงานของขวัญหรือผลประโยชน์ที่เพื่อนร่วมงานให้เมื่อเจ็บป่วย ฯลฯ

ถ้าในปีงบประมาณใดๆคุณค่างรวมของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผู้ให้คนเดียวกับกลุ่มเดียวกันหรือผู้ให้มีความสัมพันธ์กันหลายๆครั้งเมื่อรวมกันทั้งปีมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐บาทต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างที่ได้รับ

ถ้าในปีงบประมาณใดๆได้ของขวัญและหรือผลประโยชน์จากผู้รับบริการแม้จะต่างคนต่างกลุ่มเพื่อเป็นการขอบคุณในการให้บริการที่ดีแต่เมื่อรวมกันแล้วมีค่ามากกว่าสามพันบาทต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างนั้น

ของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆที่ได้รับเพื่อเป็นการขอบคุณจากผู้รับบริการ (ประชาชนองค์กรเอกชน) ที่ได้อย่างสม่าเสมอบ่อยครั้งอาจทำให้เกิดข้อสงสัยจากประชาชนว่ามีอิทธิพลบิดเบือนก่อให้เกิดอคติในการให้บริการของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรืออาจก่อให้เกิดความรู้สึกชอบและคาดหวังว่าจะได้รับของขวัญและหรือผลประโยชน์เมื่อมีผู้มารับบริการควรปฏิเสธการรับ

เงินสดหรือสิ่งใดที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ (ตัวอย่างเช่นหุ้นพันธบัตรลือตเตอร์) ต้องปฏิเสธไม่รับไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดๆ)

เราจะเก็บรักษาไว้เองได้หรือไม่

- ๑) ปกติสามารถเก็บรักษาไว้เองหากมีค่าไม่เกิน๓,๐๐๐บาท
- ๒) หากมีราคาทางการตลาดระหว่าง๓,๐๐๑ – ๑๕,๐๐๐ บาทส่วนราชการต้องพิจารณาตัดสินว่าข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐนั้นๆจะเก็บไว้เองได้หรือไม่
- ๓) หากราคามากกว่า๑๕,๐๐๐บาทจะต้องให้เป็นทรัพย์สินของส่วนราชการและส่วนราชการพิจารณาตัดสินว่าจะใช้ประโยชน์อย่างไร

ประกาศคณะกรรมการป.ช. หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐพ.ศ. ๒๕๔๓ (มาตรา๑๐๓)

ข้อ๕เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ดังต่อไปนี้

- (๑) จากญาติซึ่งให้โดยเสนหาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะ
 - (๒) จากบุคคลอื่นราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท
- การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นที่มีมูลค่าเกินกว่า๓,๐๐๐บาทโดยมีความจำเป็นต้องรับเพื่อรักษาไมตรีมิตรภาพต้องแจ้งผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานโดยทันทีที่สามารถกระทำได้
- หากมีความจำเป็นต้องรับเพราะเพื่อรักษาไมตรี...จะอย่างไร

- ☐ แจ้งผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการวินิจฉัย
- ☐ มีเหตุผลรับได้ -รับไว้
- ☐ ไม่เหตุควรรับ -ส่งคืนส่งคืนไม่ได้มอบให้ส่วนราชการ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐพ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ๒๒เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรของบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไรตามกฎหมายว่าด้วยการเรียไรซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐจะต้องไม่กระทำการดังต่อไปนี้

- (๑) ใช้หรือแสดงตำแหน่งหน้าที่ให้ปรากฏในการดำเนินการเรียไรไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาด้วยสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์หรือสื่ออย่างอื่นหรือด้วยวิธีการอื่นใด
- (๒) ใช้สั่งขอร้องหรือบังคับให้ผู้ใดบังคับบัญชาหรือบุคคลใดช่วยทำการเรียไรให้หรือกระทำในลักษณะให้ผู้นั้นอยู่ในภาวะจำยอมไม่สามารถปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงที่จะไม่ช่วยทำการเรียไรไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

การฝ่าฝืนกฎนี้มีโทษอย่างไร

การฝ่าฝืนนโยบายว่าด้วยการรับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้นและพร้อมฝ่าฝืนการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอาจะถูกลงโทษตัดเงินเดือนจนกระทั่งถึงไล่ออกขึ้นกับความร้ายแรงของการฝ่าฝืนนอกจากนั้น

หากการรับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้นๆ เข้าข่ายการรับสินบนฉ้อฉลทุจริตและสามารถพิสูจน์ได้ว่าข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐนั้นๆ รับของขวัญหรือผลประโยชน์ซึ่งมีผลต่อความเป็นธรรมก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ผู้ให้โดยมิชอบหากถูกตัดสินว่าผิดจริงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนอาจมีส่วนร่วมในการรับโทษทางอาญาด้วย

- จากคุกไม่เกิน ๓ ปีหรือปรับไม่เกิน ๖,๐๐๐ บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

• การรับของขวัญและผลประโยชน์: กฎแห่งความเสี่ยง

การรับของขวัญและผลประโยชน์ใดๆ เป็นสาเหตุให้สาธารณชนรับรู้ว่าการปฏิบัติอย่างมีอคติมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อให้เกิดการทำลายความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนต่อภาครัฐและต่อข้าราชการ

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

ได้กำหนดมาตรฐานการป้องกันปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติราชการได้แก่มหัต ๒ ข้อ ๓ (๓)

ข้อ ๕ (๑) , (๒) , (๓) , (๔)

ข้อ ๖ (๑) , (๒) , (๓)

ข้อ ๗ (๔) , (๕)

ข้อ ๘ (๕)

ข้อ ๙ (๑)

ประมวลจริยธรรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๙ กำหนดให้มาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาของข้าราชการตำแหน่งทางการเมืองข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้นซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งให้สำนักงาน ก.ค.ศ. ดำเนินการจัดทำประมวลจริยธรรมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไปตามค่านิยมหลัก (Core Value) ๙ ประการของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินให้คำแนะนำให้หน่วยงานทั้งหลายถือปฏิบัติ

จากความเป็นมาดังกล่าวสำนักงาน ก.ค.ศ. ได้เสนอร่างประมวลจริยธรรมและจรรยาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการประชุม ก.ค.ศ. เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ซึ่งที่ประชุมพิจารณาและเห็นชอบร่างประมวลจริยธรรมฯ ดังกล่าวแล้วโดยมีค่านิยมหลักกำหนดไว้ดังนี้

หมวด ๓ ค่านิยมหลักของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ข้อ ๔ บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการทุกตำแหน่งมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายคุณธรรมจริยธรรมอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชนและผู้เรียนตามหลักธรรมาภิบาลโดยต้องยึดมั่นในค่านิยมหลักดังนี้

(๑) ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมมีความศรัทธาและปฏิบัติตนตามหลักศาสนาตามที่ตนนับถือ

(๒) ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและจงรักภักดีต่อชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

(๓) ต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่และต้องยึดถือประโยชน์ของผู้เรียนและประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนหรือส่วนกลุ่ม

(๔) มีจิตสำนึกที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่เสียสละปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็วโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

(๕) ยึดมั่นในหลักนิติธรรมยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรมและชอบด้วยกฎหมาย

(๖) มีความซื่อสัตย์สุจริตละเว้นการแสวงหาประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

(๗) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องเที่ยงธรรมเป็นกลางทางการเมืองให้บริการแก่ผู้เรียนและประชาชนโดยมีอัธยาศัยที่ดีและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

คู่มือเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการ

โรงเรียนบ้านทุ่งหวาง
อำเภอเมือง จังหวัดระนอง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง